

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\G\Grimmove, br\bratri Grimm - Jak dva vandrovali.pdb

PDB Name: Jak dva vandrovali
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 24.8.2002
Modification Date: 24.8.2002
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Jak dva vandrovali

Wilhelm a Jacob Grimmové

Přeložila a souhlas s publikací dala Jitka Janečková
Zdroj <http://www.pohadky.org/index.html>

Horám a údolím se nic nepřiházívá, to jen lidem, kteří po nich putují, občas zlé, občas dobré. Jednou putovali po světě krejčík a švec. Krejčík Mošek byl malý hezký mužík, stále veselý a dobré mysli. Krejčík uviděl z druhé strany přicházet ševce Jošta a podle jeho rance hned poznal, jaké je jeho řemeslo a začal zpívat posměšnou písničku:

"Rovně šij šev

tahej dratev

smůlou to slep

cvok drží fest!"

Ale švec nechtěl žádnému vtipu rozumět, protáhl obličej, jakoby se octa napil, a pojal úmysl krejčíka za límec popadnout. Tu se ale ten malý chlapík rozesmál, vrazil mu do ruky láhev a řekl:

"Nic ve zlém, zapij tu žluč!"

Švec si dal pořádný lok a bouřka na jeho obličej se počala rozpouštět. Podal krejčíkovi zpět láhev a pravil:

"Tak jsem se řádně napil, jak se říká, mnoho na chuť, málo na žízeň. Povandrujeme spolu?"

"Klidně" odpověděl krejčík Mošek: "když máš chuť jít do nějakého velkého města, kde není o práci nouze."

A tak společně dále vandrovali a šli jeden ve stopách toho druhého jako hranostaj v zimě. Času měli oba dost, ale málo co ke kousaní a lámaní. Když dorazili do města, chodili kolem a poptávali se po práci. A protože krejčík byl veselá kopa a měl hezké červené tváře, tak mu každý rád nějakou práci dal, a když měl štěstí, dokonce mu ještě mistrova dcera mezi dvěma dala pusu na rozloučenou. Když se pak opět se ševcem sešli, měl Mošek vždy ve svém ranci více. Mrzutý švec Jošt se šklebil a myslil si: "Čím větší čtverák, tím má větší štěstí."

Ale krejčík se jen smál a zpíval si a o vše, co obdržel, se dělil se svým kamarádem. Jen co mu v městi zacinkalo par grošů, hned se jich zbavil, hodil je radostně na stůl, až se sklenice roztancovaly a zvolal: "Lehce nabyt, lehce pozbyt!"

Tak nějaký čas spolu putovali, až dorazili na kraj hlubokého lesa, kterým vedla cesta do královského města. Tím lesem vedly ovšem dvě cesty, jedna trvala sedm dní a druhá jen dva dny, ale nikdo nevěděl, která je ta kratší. Ti dva vandrovníci si sedli pod dub a radili se, jak se zaopatří a na kolik dní si s sebou vezmou chléb.

Švec řekl: "Člověk musí myslet dále, než to jde, já si vezmu sebou chleba na sedm dní."

"Co?" odvětil krejčík "Vláčet s sebou chleba na sedm dní? Jako soumar? A ani se nerozhlédnout? Já se poručím Bohu a nic mne neodvrátí. Peníze, které mám v městi, jsou stejně dobré v létě jako v zimě, ale chleba je za krátký čas suchý a mimo to plesnivý. Můj kabát taky nejde dál než ke kotníkům. Proč bychom neměli jít tou správnou cestou? Mně chleba na dva dny postačí."

Tak si každý koupili svůj chleba a pak s dobrou náladou vstoupili do lesa. V lese bylo ticho jako v kostele, žádný větřík tu nevanul, žádný potok nešuměl, ani pták nezazpíval, skrze hustě olistěné větve se žádný sluneční paprsek neprodrál. Švec ani nepromluvil, táhl svůj těžký ranec na zádech, až se mu ta námaha do mrzutého obličeje vrazila. Ale krejčík svoji dobrou náladu neztratil, poskakoval, pískal si na lístek nebo si zpíval písničku a myslel si:

"Bůh na nebesích se musím radovat, že jsem tak veselý."

Uběhly dva dny, ale třetího dne les žádného konce nebral a Mošek svůj chléb dojedl. Do jeho srdce vstoupila obava, ale neztratil odvalu, nýbrž spoléhal na Boha a na svoje štěstí. Třetího dne večer uleh pod strom hladový a stejně hladový ráno vstal. Tak to šlo i čtvrtého dne, a když si byl švec pod na jeden poražený strom sedl a svoji večeři jedl, tu nezbývalo Moškovi nic jiného než se jen dívat.

Poprosil o kousek chleba, ale Jošt se zle zasmál a řekl: "Byl jsi stále tak veselý, musíš si také jednou zkusit, jaké to je, když je někdo nešťastný. Ptáčekové, co brzy ráno zvesela zpívají, ty do večera uchvátí jestřáb." Zkrátka neměl slitování.

Ale pátého rána nemohl ubohý Mošek ani vstát a únavou stěží mluvit, tváře mu zbledly a oči zčervenaly. Tu mu pravil Jošt:

"Dám ti dneska kousek chleba, ale za to mi musíš dát své pravé oko."

Nešťastný Mošek, který by rád zůstal naživu, si nevěděl jiné rady, ještě jednou si zaplakal oběma očima a pak dovolil, aby mu Jošt, který měl najednou srdce z kamene, vypíchnul ostrým nožem pravé oko. Tu přišla Moškovi na mysl slova jeho matky, která mu vždy říkala, když po komoře šmejdil:

"Jez tolik, co můžeš, zaplať jen to, co musíš."

Když byl onen tak draze zaplacený chleba snědl, opět se postavil na nohy, zapomněl na svoje neštěstí a utěšoval se, že tím jedním okem stále dost vidí. Ale šestého dne se hlad ozval znovu a velmi Moška trápil. Večer se sesunul u jednoho stromu a sedmého rána se nemohl únavou ani zvednout, smrt mu už seděla na šíji.

Tu pravil Jošt: "Já chci vykonat skutek milosrdenství a ještě jednou ti dám chleba, ale jinak ho nedostaneš, než že ti i druhé oko budu moci vypíchnout."

Tu seznal Mošek svoji lehkomyšlnost, prosil Boha o odpuštění a řekl:

"Udělej, co chceš, já zaplatím, co musím, ale pamatuj si, že náš Pán každý okamžik soudí, a že přijde ta hodina, kdy budou tvé zlé skutky, kterých jsi se na mně dopustil a kterých jsem si nezasloužil, sečteny. Já jsem se s tebou v dobrých časech dělil o vše, co jsem měl. Moje řemeslo je takové, že jeden steh musí být jako druhý. Když více neuvidím a nebudu moci už šít, tak musím jít žebrotou. Nechej mě tu, až budu slepý ležet, tady zemřu."

Jošt však nedbal, Bůh jeho srdce navždy opustil, popadl nůž a vypíchnul mu také levé oko. Pak dal Moškovi kousek chleba, podal mu hůl a vedl ho před sebou.

Když slunce zašlo, vyšli z lesa. Na poli tam stála šibenice a k ní Jošt krejčíka přivedl, nechal ho tam ležet a šel dál svou cestou. Mošek únavou, bolestí a hladem usnul a spal celou noc. Když nastal nový den, probudil se, ale nevěděl, kde je. Na šibenici viseli dva ubožáci hříšníci, a na hlavě jim každému seděl krkavec. Tu jeden viselec pravil druhému:

"Bratříčku, spíš nebo bdíš?"

"Bdím." odpověděl mu druhý oběšenec.

"Chci ti něco říci." pokračoval ten první. "Ta rosa, která tuto noc ze šibenice spadala, daruje každému, kdo se s ní omyje, opět zrak. Kdyby to slepí věděli, kolik by jich mohlo opět na svět pohlédnout, nevěřili by, že je to tak jednoduché."

Když to byl Mošek uslyšel, vzal svůj kapesník, položil ho do trávy a když se byl rosou zvlhlil, otřel si jím prázdné oční jamky. A ihned se vyplnilo, co ti dva viselci pravili, a pár zdravých očí mu narostlo. Netrvalo to dlouho a zase Mošek viděl nad horami vycházet slunce, a před ním na rovině leželo královské město s překrásnými bohatě zdobenými branami a stovkami věží, na kterých do dále zářily zlaté korouhve.

Pozoroval každý lístek na stromech, viděl ptáky, kteří létali kolem, komáry, kteří ve vzduchu tancovali. Vytáhnul z rance jehlu, a když nit tak dobře navleknul, jak to kdysi dokázal, tu jeho srdce poskočilo radostí. Vrhnu se na kolena a děkoval Bohu za tu prokázanou milost a pomodlil se i za ty ubohé hříšníky, kteří tam viseli jako srdce zvonu a vítr si s nimi pohrával. Pak hodil ranec na záda, zapomněl na předešlé neštěstí a s písní na rtech se vydal k městu.

První, co cestou potkal, bylo hnědé hříbě, které po poli poskakovalo. Popadl jej za hřívu, chtěl si na něj vyskočit a jet na něm do města. Ale hříbě prosilo o svobodu:

"Jsem ještě moc mladý," řeklo Moškovi: "i lehounký krejčík jako ty může moje záda rozpůlit, nechej mě běžet, dokud trochu nezesílím. Možná přijde čas, kdy ti tvůj dobrý skutek splatím."

"Tak utíkej!" řekl Mošek: "Vidím, že jsi mi nějaký větroplach."

Dal mu ránu prutem přes záda, že a hříbě radostně vyrazilo pryč. Ale krejčík už od večera nic nejedl.

"Slunce," řekl si: "mi přineslo dvě oči, ale nic do úst. První, co potkám a trochu bude požitelné, to sním."

Tu viděl přes louku důstojně kráčet čápa.

"Stůj, stůj!" volal Mošek a popadl ho za nohu: "Já nevím, zda jsi k jídlu, ale můj hlad mi nedává příliš na vybranou, musím ti hlavu srazit a upéci tě."

"Nedělej to!" odpověděl mu čáp: "Já jsem posvátný pták, který nikomu nepřinesl žal, a který lidem přináší velký užitek. Zachovej můj život a možná se ti jednou odvděčím."

"No tak utíkej, kmotře Dlouhá noho," řekl krejčík. A čáp se zvednul, natáhl své dlouhé nohy a uletěl pryč.

"Co si teď počnu?" řekl si Mošek: "Hlad mám stále větší, žaludek stále prázdnější. Co mě teď přijde do cesty, to je ztraceno."

Tu uviděl na rybníce sem tam plavat hejno mladých kachen.

"Vy jdete jako na zavalanou," řekl krejčík, jednu popadnul, a chtěl ji krkem zakroutit. Tu počala stará kachna, která byla v rákosí vězela, hlasitě nařikat, plavala s otevřeným zobákem až k Moškovi a úpěnlivě ho prosila, aby její dítě ušetřil.

"Pomysli," řekla kachna: "jak by asi tvoje matka truchlila, kdyby tě někdo odnesl a chtěl oddělat?"

"Bud klidná," řekl Mošek dobromyslně: "tobě děti zachovám." a položil kachně zpátky do vody.

Když se byl obrátil na další cestu, ocitl se po jedním starým stromem, který byl napůl vykotlaný, uviděl kolem poletovat divoké včely.

"Tady mám konečně odměnu za všechny moje dobré skutky!" zaradoval se Mošek: "Medem se posilním."

Ale včelí královna vyletěla ven a jala se mu vyhrožovat, řkouc: "Když můj lid vyrušíš a úl zničíš, tak budeme muset do tvého těla svoje žihadla jako tisíce ostrých jehel zabořit. Nechej nás v klidu a jdi svou cestou, my se ti jednou za tuhle službu odměníme."

Tak krejčík pochopil, že ani tady nic nepořídí.

"Tři mísy prázdné," řekl si: "a v té čtvrté taky nic, to je tedy vypráskaná večere."

Tak se vlekl dál i se svým prázdným žaludkem, a zrovna když zvonili poledne, tak dorazil do hostince, kde měli dobře uvařeno a on mohl sednout rovnou za stůl. Když byl sytý, řekl si:

"Nyní mohu pracovat."

Tak se prošel městem, hledal mistra svého řemesla a brzy si také našel dobré živobytí. Protože byl však v řemesle z gruntu vyučen, netrvalo dlouho a brzy se tak proslavil, že každý chtěl mít kabát ušitý tímhle krejčíkem. Získal si velkou vážnost.

"Už svoje umění nijak nezdokonaluji a přece se mám den ode dne lepe!" radoval se Mošek.

Nakonec ho udělal svým dvorním krejčím sám krále té země. Ale jak to na tom světě chodí, toho samého dne byl jeho bývalý kamarád, švec Jošt, také jmenován dvorním ševcem. Když Jošt Moška uviděl, že má zase obě oči zdravé, tu ho hnětlo zlé svědomí:

"Dříve než se mi pomstí," pomyslel si Jošt: "musím ho dostat do hrobu."

Kdo ale jinému jámu kopá, sám do ní padá. Večer, když měl už po práci a zcela se setmělo, vplížil se ke králi a řekl mu:

"Pane králi, ten krejčík je ale zpupný člověk, opovážil se tvrdit, že zlatou korunu, která se za starých časů ztratila, opět přinese."

"To by se mi líbilo." řekl král a nechal si druhého rána krejčíka zavolat a poručil mu, zlatou korunu buď přinést nebo okamžitě opustit město.

"To se mi smůla lepí na paty, když mi nespokojený král dá úkol, který nemůže nikdo splnit. Tak nebudu čekat na ráno, nýbrž ještě dneska potáhnu z města."

Sbalil si svůj ranec, ale když vyšel ze dveří, padl na něj smutek, že o to štěstí, které si v tom městě svou prací vydobyl, jen tak přijde. Došel až k rybníku, kde se s kachnami tenkrát seznámil, a uviděl starou kachnu, které káčátka byl ušetřil, jak si zobákem na břehu čechrá peří. Také kachna ho ihned poznala a ptala se ho, proč má svěšenou hlavu.

"Nebudeš se tomu divit, až ti řeknu, co se mi přihodilo." odpověděl krejčík a vyprávěl jí svůj příběh.

"Když to není nic horšího." odvětila kachna: "To ti mohu snadno pomoci. Koruna spadla tenkrát do vody a leží stále na dně rybníka. Je čas ji vynést opět na světlo Boží. Rozlož tu na břehu svůj šátek."

Ponořila se pak i se všemi dvanácti káčaty do hlubiny. Za pár minut byla opět kachna na hladině, na jejich perutích spočívala koruna, zatímco káčata plula okolo ní a zobáčky jí pomáhala korunu nésti. To by nikdo neuvěřil, jak ta koruna byla překrásná, jak na slunci zářila tisícem diamantů. Mošek korunu zabalil do šátku, cípy zavázal a zanesl ji králi. Ten Moškovi plný radosti daroval drahocenný zlatý řetěz.

Když to byl švec Jošt viděl, že se jeho kousek nevyvedl, vymyslel jiný, šel opět za králem a řekl mu:

"Pane králi, ten krejčík se stal ještě zpupnějším, chvástal se, že kopii královského zámku tak jak stojí se vším všudy, co je venku i uvnitř, z medu postaví."

Král si nechal krejčíka zase zavolat a poručil mu, aby královský zámek se vším, co je uvnitř, z medu vystavil. Když něco bude chybět, třeba jediný hřebík na stěně, tak bude Mošek do konce svého života sedět pod zemí.

"Je čím dál hůř, tohle žádný člověk nedokáže." popadl Mošek svůj ranec a táhnul z města pryč.

Když přišel k tomu vykotlanému stromu, sedl si pod něj a hlavu položil do dlaní. Tu k němu přiletěly včely a královna se ho zeptala, proč je tak smutný. Mošek ji vše vypověděl.

"Jdi klidně zase domů, přijď sem však ráno v tomhle čase a přines si veliký šátek, vše dobře dopadne, uvidíš." odvětila mu včelí královna.

Tak se Mošek s důvěrou obrátil zpět domů. Včely zatím vletěly otevřeným oknem rovnou do královského zámku, šmejdily po všech rozích a koutech sem tam, všechno si pečlivě obhlížely, jak je uspořádáno. Pak letěly zpět a stavěly zámek z medu tak, jak ho byly viděly do všech podrobností, a zámek rostl před očima. Večer bylo vše hotovo, a když Mošek druhého dne přišel, stála před ním nádherná budova a nechyběl ani hřebíček na stěně, žádný šindel na střeše. Zámek byl tak půvabný a voněl sladce jako med.

Mošek ho zabalil opatrně do šátku a zanesl ho králi, který se nemohl dost vynadivit, nechal jej do velkého sálu vystavit a krejčíkovi za něj daroval velký kamenný dům.

Švec Jošt si však nedal pokoje a potřetí u krále žaloval, že krejčík se doslechl, že na královském dvoře neprýští žádná voda, on se holedbal, že rovnou uprostřed dvora pramen vyrazí do výšky a bude se tpytit jako křišťál.

Tak si nechal král opět krejčíka zavolat a poručil mu:

"Jestli do rána nebude na mém dvoře tryskat proud vody, jak jsi se vytahoval, tak pak ti kat na tom samém dvoře srazí hlavu."

Ubohý Mošek dlouho nepřemýšlel a pospíchal branou pryč, a protože tentokrát mu šlo o život, kutálely se mu po tvářích slzy. Zatímco tak zarmoucený kráčel, přiskotačilo k němu hříbě, kterému kdysi dal svobodu, a byl z něho už krásný hnědák.

"Nyní přišla ta hodina," pravil kůň Moškovi: "kdy ti mohu tvůj dobrý skutek oplatit. Já vím dobře, co ti schází, ale brzy

ti bude pomoheno, vyskoč si na mne, můj hřbet dnes takové jako ty dva unese."

Moškovi zase do srdce vstoupila naděje, vyskočil si nahoru a kůň vyrazil tryskem k městu a rovnou na zámecký dvůr. Ten oběhnul třikrát dokola, rychle jako blesk, a po třetí udeřil kopyty o zem tak silně, že to strašlivě zaprašelo a v tom okamžiku uprostřed dvora kus země jako koule odskočil do vzduchu a z nádvoří pryč vyletěl. Na tom místě vytryskla čirá voda a ve slunečních paprscích se třpytila jako křišťál. Když to byl král uviděl, zůstal v úžasu stát, pak šel a přede všemi Moška objal.

Ale tohle štěstí netrvalo dlouho. Král měl samé dcery, jednu krásnější než druhou, ale žádného syna. Tu šel zlořečený švec počtvrté za králem a řekl:

"Pane králi, krejčík těch nestoudností nezanechal, nyní se zase vytahoval, že může zařídít, aby se vám dostalo syna."

Král si nechal krejčíka zavolat a řekl mu:

"Když mi do rána synka zaopatříš, dám ti za ženu svoji nejstarší dceru."

"Odměna je arci velká," pomyslí si Mošek: "a dostalo by se mi velké cti. Ale tyhle třešně rostou příliš vysoko, když na strom vylezu, větev se pode mnou zlomí a já spadnu dolů."

Šel domů, sedl si se k pracovnímu stolu a přemýšlel, co si počne.

"Nedá se nic dělat," řekl si nakonec: "musím pryč, tady nebudu mít nikdy klid."

Zavázal si svůj ranec a pospíchal ven z městské brány. Když přišel do luk, tu uviděl svého starého známého, čápa, který jako stožár vzpřímeně chodil sem a tam. Najednou zůstal tiše stát, popadnul žábu, co se nablízku objevila, a spolknul ji. Pak čáp přišel až k Moškovi a pozdravil ho.

"Koukám," řekl mu: "že máš ranec na zádech, pročpak opouštíš město?"

Mošek mu vyprávěl, jakým slibem ho král zavázal a který on nikdy vyplnit nemůže, a naříkal na svůj zlý osud.

"Ale přece ti kvůli takové maličkosti vlasy nezešediví," řekl mu čáp: "já ti mohu v nouzi lehce pomoci. Už dlouho nosím do toho města nemluvnata, mohu tam taky konečně přinést jednoho prince. Jdi domů a buď v pokoji, než povstane nový den, přijdi do královského zámku, já tam taky budu."

Tak šel Mošek domů a ve stanoveném čase byl na zámku. Zanedlouho přiletěl čáp a zaklepal na okno. Když mu krejčík otevřel, čáp vstoupil opatrně dovnitř a kráčel důstojným krokem po hladké mramorové podlaze. Měl v zobáku dítě, které bylo krásné jako andílek a ručky radostně natahovalo ke královně. Čáp ji ho položil do klína, a ona dítě objala a líbala, a byla radosti bez sebe. Čáp před tím než odletěl, sundal ze zad svoji cestovní brašnu a podal ji královně. Vězely v ní papírové sáčky plné cukrového hrášku, které měla mezi princezničky rozdělit.

Ale ta nejstarší žádnou sladkost nedostala, nýbrž krejčíka Moška za manžela.

A zlořečený švec musel ušít Moškovi svatební boty, ve kterých pak krejčík tancoval, a brzy po tom mu bylo přikázáno opustit město. Cesta do lesa ho přivedla k šibenici. Od vzteku, únavy a horka byl tak vysílen, že se svalil přímo pod ní. Když zavřel oči a chtěl spát, tu se s velkým křikem ti dva krkavci, co oběšencům na hlavách seděli, snesli dolů a oči mu zobáky vyklouali. Bezhlavě běžel do hlubokého lesa a musel tam jistě bídně zahynout, neboť vícekrát o něm nikdo neslyšel.